Nr. 3 – august 2009 > Årgang 13

AkersDølen

Medlemsblad for Groruddalen Historielag

Fra Stabburstrappen	**s 2**	**Veinavn i Groruddalen**	**s 8**
Hva skjer	**s 3**	**Russiske krigsfanger**	**s 9**
Ofre fra Jyllandslaget	**s 4**	**Foredrag på Bånkall gård**	**s 10**
Rommiskolen	**s 6**	**Verdt et besøk**	**s 11**

GRORUDDALEN HISTORIELAG
Stiftet 1981

AkersDølen
Medlemsblad for Groruddalen Historielag

Returadresse:
Groruddalen Historielag
Postboks 37 Grorud
0905 OSLO

Besøksadresse:
Stabburet Nordtvet gård
Gårdsveien 1-3

Kontortid:
Onsdag 11.00 – 14.00
Telefon: 22 16 48 85
E-post: post@grohi.no
Hj.side: www.grohi.no
Org.nr 989 556 924

AkersDølens redaksjon:
Bjørn H. Syversen
Sigrun Opheim
Kristian Skaane
Arvid A. Larsen

Styret:
Leder: Bjørn H. Syversen
Nestl.: Jan Arne Tangerud
Kass.: Arvid A.Larsen
Sekr.: Sigrun Opheim
Styremedlemmer:
Guri E. Bramness
Anne Finhammer
Per Furuseth
Kristian Skaane
Varamedlemmer:
Kjartan Eide
Karin Henden

Design/Trykk:
Gjerholm design

GRORUDDALEN HISTORIELAG
Stiftet 1981

Fra stabburstrappen

En sommer er over --.
Nei, det er kanskje litt for pessimistisk å ytre seg slik. Vi skriver august og kan vel ennå håpe på noen flere dager som likner på sommer i år.
I løpet av den siste tiden før sommerferien har vår bekymring for den gamle skolen i Trondheimsveien økt. Den ser ut til å forfalle. Til tross for et åpenbart vedlikeholdsbehov foretar ikke Oslo kommune seg noe for å rette på forholdet. Rommiskolen ser ut til å ha falt mellom to stoler. Det er trist å måtte se på at en av Oslos eldste skoler, som for noen år siden ble reddet og satt i stand av lokale ildsjeler, nå blir neglisjert av eieren, Oslo kommune.
Groruddalen Historielag går inn i en aktiv høst. I tillegg til våre egne aktiviteter både med Økernvandring, kulturminnedag, stand under lysvandringen langs Alna og årboklansering, opplever vi også at Groruddalen er i fokus for Oslo Museum."Kjenn din by"-programmet til Oslo Museum, avd. Bymuseet, er i høst sterkt preget av området vårt.
Økern er et område som nå for tiden så å si forandrer seg fra dag til dag. Det rives og graves. Nye bygninger skyter opp. Vi ønsker å følge med og arrangerer derfor også i år en økernvandring, torsdag 3. september.
Det blir arrangement i forbindelse med Kulturminnedagen 2009, søndag 13. september. Temaet i år er vann, og derfor vil vi holde oss i nærheten av Alnaelva.
ÅRBOK 2009 skal lanseres tirsdag 27. oktober. Åstedet i år er Bjerke filial av Deichmanske bibliotek. Det går rykter om at det blir en innholdsrik bok denne gangen også.
Som dere skjønner er det flere tilbud i høst, og jeg håper at dere vil finne noe av interesse som dere vil være med på.
Ellers har det vært stille her på stabburstrappa. Jeg kan bare høre den døgnville hanen; han galer i ett sett selv om det er midt på dagen. Ivrige jenter tar hester forbi på vei ut fra eller inn i stallen, og det bråker ikke nevneverdig.
Det har ikke vært så mange på besøk til oss heller før vi tok sommerferie.
Derfor gjentar jeg at vi er på plass hver onsdag mellom klokka 1100 og klokka 1400.
Kom gjerne innom og slå av en prat!

Nordtvet gård, august 2009
Bjørn H. Syversen

Forsidebildet er tatt i januar 2009 og viser at økernområdet er i stor forandring. Bli med på lokalhistorisk vandring 3. september og se selv! Foto: Bjørn H. Syversen

Hva skjer?

Dato/tid	Møteplass	Aktivitet
Torsdag 3. september kl. 18:00	Utenfor inngangen til postkontoret i Økernsenteret.	"Herskapsliv, industri og bondestuer – Økern Hovedgård, Standard telefon og kabel og det bortgjemte gårdstunet på Nordre Hovin." Lokalhistorisk vandring i økernområdet.
Søndag 13. september kl. 13:00	Hølaløkka Grorudveien/Stanseveien	Vandring langs etter Alna Fra Hølaløkka til Shoddyen
Tirsdag 27. oktober kl. 19:00	Deichmanske Bibliotek, Avd. Bjerke	Lansering av Årbok 2009
Onsdag 18. november kl. 19:00	Grorud Skole, m. forbehold.	Lokalhistorisk Filmkveld

Det tas forbehold om endringer i programmet!
Følg med på nettsiden www.grohi.no

"Lokalhistorie er spennende!"

Ofrene fra Jyllandslaget

Det tyske minnesmerket over falne fra Jyllandslaget

Artikkelen "Sjømilitær verdenshistorie på Alfaset kirkegård" i historielagets ÅRBOK 2008, forteller om tidenes største sjøslag og om gravene til noen av de tyske sjømilitære som falt i slaget.
Jyllandslaget, som sto mellom tyske og britiske sjøstridskrefter 31. mai/1. juni 1916, førte til store tap av menneskeliv på begge sider. I farvannet mellom Danmark og Norge fløt det omkring flere tusen falne etter bataljen; en makaber situasjon som nesten er ubeskrivelig. Etter hvert ble det skyllet opp lik på strender langs Oslofjorden, både på vest- og østsiden. Disse omkomne ble gravlagt i henholdsvis Tønsberg og Fredrikstad.
AkersDølen har i sommer besøkt Fredrikstad og sett nærmere på stedet hvor ofrene som fløt i land på østfoldkysten ble gravlagt. På Krigskirkegården i Fredrikstad står det minnesmerker over tyske og britiske sjømilitære som falt i det store Jyllandslaget og senere ble skyllet i land på østfoldkysten. De britiske falne ligger fortsatt gravlagt i Fredrikstad, men de tyske gravene ble i 1962, i forståelse med Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge, flyttet til den tyske soldatgravlunden på Alfaset.
Vi har grunn til å tro at det er en tilsvarende historie i Tønsberg.
I følge den tyske krigsgravorganisasjonen ligger det på Alfaset gravlagt 96 tyske fra 1. verdenskrig og 3.112 fra 2. verdenskrig.
Den britiske organisasjonen Commonwealth War Graves Commission har ønsket å beholde sine krigsgraver der de opprinnelig ble lagt.

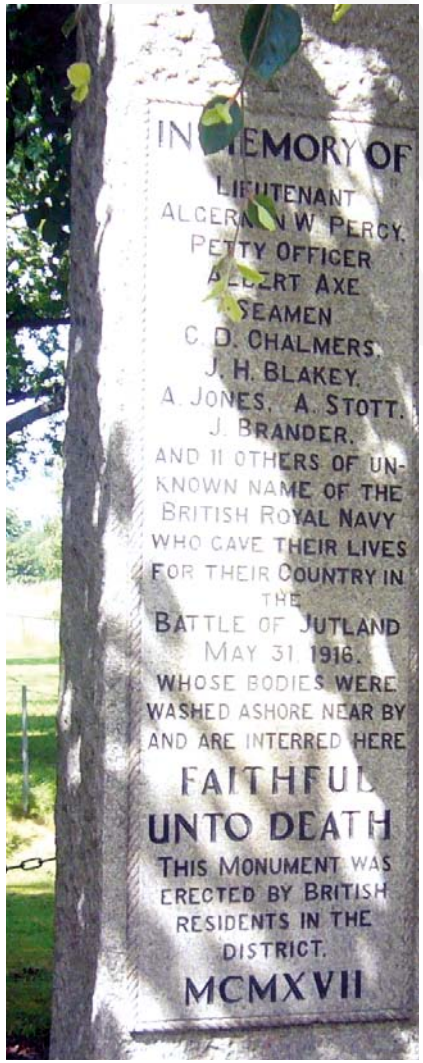

MacSieb

Har du husket å betale kontingenten?

Trygve Lies gamle skole vanskjøttes på grunn av kommunal slapphet

Klasserom fra Rommiskolen

Groruddalen Historielag ser med bekymring på tilstanden til det lokale kulturhuset i Trondheimsveien 557. Huset ligger i Bydel Stovner og er en av byens eldste skoler; bygd i 1860 som følge av Fastskoleloven. En aksjonsgruppe, hvor GH var sterkt medvirkende, klarte å redde skolen fra totalt forfall tidlig på 1990-tallet. Kulturdepartementet støttet prosjektet med kulturhusmidler og en rekke frivillige bidro med betydelig dugnadsinnsats.

Etter at redningsarbeidet var fullført ble Kulturhuset Rommiskolen ført tilbake til kommunen ved Bydel Stovner. Etter om- og reorganiseringer i Oslo Kommune havnet skolen etter hvert under Omsorgsbygg Oslo KFs forvaltning. De leide den ut til Bydel Stovner, men krevde en leiepris som bydelen ikke kunne bære. Avtalen ble sagt opp for 1,5 år siden. Det har vært snakk om at Rommiskolen skal legges over til Kulturetaten, men hittil har det, så vidt vi vet, ikke skjedd noe i den saken.

Situasjonen for den gamle skolen er nå i ferd med å bli kritisk med tanke på vedlikeholdet. Takstein sprekker og faller av; vinteren har gjort en del skade. Alle vinduene trenger sårt til maling og kitting, og huset trenger også utvendig maling av veggene.

Formell eier er Oslo kommune ved Omsorgsbygg Oslo KF, men Omsorgsbygg kan ikke bruke bygningen til noen av sine formål. Rommiskolen er, gjennom midler gitt av Kulturdepartementet, utviklet til å være et lokalt kulturhus. Det naturlige ville derfor, etter vår mening, være at Kulturetaten overtok forvaltningsansvaret for eiendommen.

Det er vårt håp at noen ansvarlige i Oslo kommune snart kan stikke hull på denne byllen, og bringe orden i eierforholdet til den gamle skolen og dermed sikre den for fremtiden.

MacSieb

GRASROTANDELEN

Gi din Grasrotandel til Groruddalen historielag
I forrige utgave av AkersDølen forklarte vi hvordan du kunne sørge for bidrag til historielaget gjennom ordningen Grasrotandelen.
Du kan gjøre det enda enklere: Ta med dette bladet neste gang du skal i tippekiosken, og la kommisjonæren skanne strekkoden som er vist nedenfor.
Takk skal du ha!

Ta med denne strekkoden til din nærmeste tippekiosk for å støtte Historielaget

Veinavn i Groruddalen

Høybråtenveien går i dag fra Haugenstuveien til bygrensen. I tidligere tider fra gårdsbruket Haugen. Den første delen av veien består av gangveier gjennom Slåttevangen borettslag frem til «snuplassen» ved Høystakkveien hvor kjøreveien begynner. Høybråtenveien fikk sitt navn i 1920.
At veien har sitt navn etter Høybråtengårdene – Nedre og Øvre Høibraate – er vel ingen overraskelse.
En kilde sier at navnet – logisk nok – er sammensatt av høy og bråte. Dvs. «bråte som blir brukt til slåttemark» og bråte i betydningen jord som er ryddet ved brenning.
En annen kilde mener at navnet er usikkert idet gården kan være eldre enn forutsatt. For – sies det – gården nevnes i et brev på tidlig 1300-tallet da gården «Haugebrette» i Aker ble kjøpt (eller en del av den) av Nonneseter kloster.

Kilder:
Oslo Byleksikon, IV utg.
Akersgårder – Henning Sollied.

Nedre Høybråten (Mariusgården).
År. ca. 1920

Nedre Høybråten (Mariusgården).
År. 2008

Arne

Russiske Krigsfanger

I vår etterlyste vi gjennom Akers Avis Groruddalen opplysninger og opplevelser om og med russiske krigsfanger som var plassert i Groruddalen under andre verdenskrig. Vi fikk god respons. Flere har fortalt om opplevelser, og andre har fortalt om gjenstander de har fått av fanger. Disse gjenstandene er en fortelling i seg selv, og de betyr mye for eierne. Noen av gjenstandene er fotografert, resten vil vi fotografere til høsten. Fortellingene vi har fått vil bli satt sammen i en artikkel til årboka i 2010.
Vi takker for det vi har fått, samtidig som vi oppfordrer andre til å ta kontakt med oss. Enhver liten hendelse eller observasjon er interessant og utdyper emnet. Kanskje kan vi få til en liten utstilling av gjenstandene også.
Igjen takk fordi dere hjelper oss til å ta vare på historien.

Anne

Lokalhistorisk foredrag på Bånkall gård

Ordfører Fabian Stang åpnet familiedagene på Bånkall lørdag 6. juni.

Lørdag 6. og søndag 7. juni ble det arrangert familiedager på Bånkall. Søndag deltok Groruddalen Historielag aktivt med foredrag. Jan Arne Tangerud fortalte om Bånkall gårds historie for et interessert publikum. Den gamle skjenkestua var stappfull av folk som hadde benket seg rundt bordene i den nyoppussete stua. Det ble fortalt om de forskjellige bygningene og deres spesielle historie og litt om gårdsarbeid. Det vakte spesiell interesse at bruket hadde hatt en gårdsmølle som har stått nede ved Tokerudbekken. Det som er spesielt med gården er at den har vært både skjenkestue og skysstasjon. Som attåtnæring drev Bånkall gård med steinbruddsvirksomhet. Hele området er regulert til spesialområde for bevaring og bydelen fikk skryt for restaureringsarbeidet.

Groruddalen arbeiderkor gjorde stor lykke med sitt steinhoggertablå.

Et av tilbudene til barna var rundridning.

Verdt et besøk

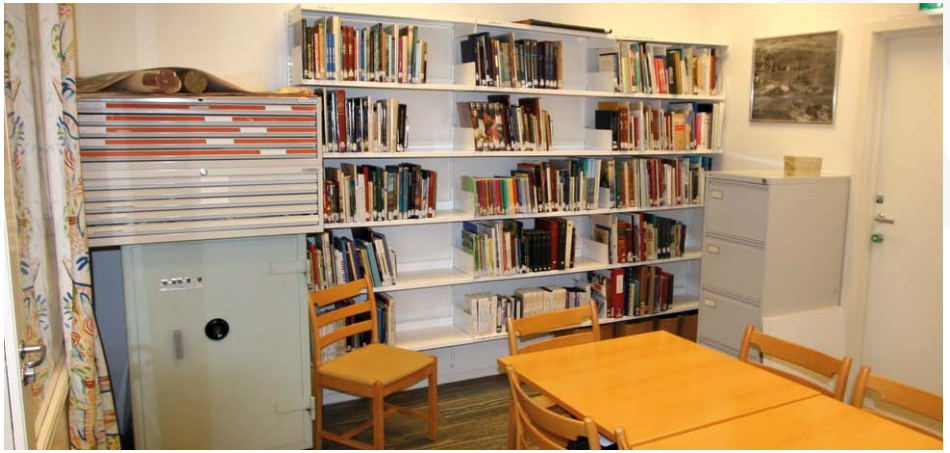

Lokalhistoriske rom hos Deichmanske bibliotek på Bjerke

Det er kanskje ikke alle medlemmene som er klar over at historielaget har en samling av Oslo- og Groruddals-litteratur til allmenn benyttelse. I tillegg finnes også kartmateriale og videoer.

Det er i det lokalhistoriske rom hos Deichmanske bibliotek på Bjerke man finner historielagets boksamling, side om side med bibliotekets egen samling av Oslo- og Groruddals-litteratur.

Her i det lokalhistoriske rom foregår også historielagets bildearbeid. Her scannes og registreres bilder som skal ut på historielagets bildebase på Internett.
Snart er høsten her, kanskje med vær som passer for lesning. Stikk innom en dag for et besøk i det lokalhistoriske rom på Bjerke bibliotek, kanskje finner du noe av interesse.

Arne

Husk å melde adresseforandring!

BLAD B NORGE

DISTRIBUERT AV POSTEN NORGE

P.P.

Bestillingsskjema - bøker/medlemskap

Vi utgir ny årbok hvert år. Bøkene inneholder viktig lokalhistorisk dokumentasjon fra hele Groruddalen. Den eldste årboken er like aktuell nå som da den ble utgitt.
Kryss av på nedenstående bestillingsseddel og vi sender deg årbøkene i posten.
Eller du kan bestille bøkene på vår nettside www.grohi.no.

(Pris per bok kr 120,-). Porto kommer i tillegg på alle forsendelser fra oss.
Årbok 1985 og 1987 kr. 100,-. Øvrige årbøker ca.120,-

Bestilling:
Ja, takk, jeg bestillller følgende (kryss av):

- ☐ Årbok 1985
- ☐ Årbok 1987
- ☐ Årbok 1989/90
- ☐ Årbok 1991
- ☐ Årbok 1992
- ☐ Årbok 1993
- ☐ Årbok 1994
- ☐ Årbok 1995
- ☐ Årbok 1996
- Årbok 1997 **(utsolgt)**
- ☐ Årbok 1998
- ☐ Årbok 1999
- ☐ Årbok 2000
- ☐ Årbok 2001
- ☐ Årbok 2002
- ☐ Årbok 2003
- ☐ Årbok 2004
- ☐ Årbok 2005
- ☐ Årbok 2006
- ☐ Årbok 2007
- ☐ **Årbok 2008**

Jeg ønsker:

- ☐ Fast abonnement for fremtidige bøker (abonnement gjelder til det sies opp)
- ☐ Kulturminneguide - “Vandring i bydel Bjerke” kr 50,-
  “Vandring på Grorud” - (**utsolgt)**
- ☐ Groruddalen Kulturminneatlas kr 175,-
- ☐ Å bli medlem - kontingent kun kr 100,- per år

Medlemsnr. _____ Navn _____

Adresse _____ Postnr. _____

_____ _____

(Sted/dato) (Underskrift)